אוצר מדרשים — [תפלת מרדכי ואסתר [ארמית ותרגום עברי

תפלת מרדכי ואסתר (ארמית).

[יעלינעק, בית המדרש ח"ה]

א) בשנת תרתין למלכות אחשורוש ומרדכי היהודי חלם חילמא והא זעייא רבא ואכליותא וקל בהולתא על אנפי כל ארעא, ודחלא ורתיתא אחרו ית יתבהא ואיתבהילו כל דיירי עלמא. ב) באדין איתחזיו הדין תנינא רברביא ואתו דין כל קביל דין לקרבא ותמהו כל עממי ארעא לבל איתרגושיהון. ג) והוה בין תרין תנינא אינון עם חד זעיר וקמו כל עממיא דארעא עילויה לסלעמותיה ולהובדא דוכרניה מעילוי ארעא. ד) והוה עננא וחשוכא וקיבלא על אפי כל ארעא ועקת לעמא זעירא ההוא לחדא וקבילו וצלו קדם ה' בכל לבא. ה) ותנינא מניחין באכזריותא ברוגזיהון ולית מפריש ביני תרויהון, ואיסתכל מרדכי והא מבועא דמיין חיין עביר ונגיד ביני תרין תנינא דמגיחין (ואפריש בין תרויהון) ופסקו מן קרבא. ו) והוה מבועא לנהרא רבא ופתי תחומין היך ימא רבא אזיל ושטיף בארעא. ז) ודנחת שמשא ונגהי נוגהא דנהורא על אנפי כל ארעא ורבא עמא זעירא ואתרומם לחדא ועממיא רמיא וגיוותניא מאכו ושדוכת כל ארעא ארום רבת הימנותא והויא שלמא ליתבי ארעא. ח) ומן יומא ההוא ולהלן נטר מרדכי ית חילמא בלביה ולא אישתעי לגברא אילהין לאסתר בלחודא. ט) והוה כד עק ליה המן ואעיקיה ואמר מרדכי לאסתר מלכתא בת אביחיל אח אבוהי למימר: הא אתי פיתגמא חילמא דאישתעיתי לך ביומי טליותיך והא מעיקתא דאמרית ליך. י) וכדין קומי כען וצליאי קדם ה' אלהא דאבהתנא ואקדימי יתיה בבעותא למיתן ליך לחיסדא ולרחמין בלבא דמלבא אחשורוש. י"א) ובכן תעולי קדם אפוהי בשופריך למיקום מטול עמיך ומטול י"חוסיך. י"ב) וצלי מרדכי יהודאה קדם ה' אלהיה ואמר. י"ג) בבעו רבוניה דכל עלמיא ה' לא איתכסי לבי מן קדמך ולא מן גובהא דרוחי ורומא דלבבי עבדית דא, בגין דלא למיסגד להמן עמלקאה הדין. י"ד) אילדהין מדחלתך עבדית ואיתגריתי ביה מטול דלא למיגחין ליה ארום דחילית מן קדמך אלהא עלמיא דלא למיתן יקרך לבר נשא בישרא ודמא. ט"ו) בגין כן סריבית למגחן לעראלה מסאבא הדין אילהין לשמך רבא וקדישא דאיתקרי עלנא. ט"ז) ארום מאן אנא וביתי דאיכא (מאיכא) דלא אסגיד לאינשא על פורקנא דישראל וסיועהון ולמלחך ית עפר רגלוהי דהמן באתר די תדריך פרסת רגלוהי דהמן. י"ז) ברם במימרך סברת נפשן ארום אנת בלחודך לנא ולאבהתנא לאלהא. י"ח) וכדון אלהנא שזיבנא כען מידיה ויפול בשיחא די כרא ויתאחד במצדתיה די טמן לרגלוי דחסידיך . י"ט) מטול דיגדעון כל עממיא דלא איתנשיתא ית קיימא דקיימתא לאבהתנא עבדיך ולא מסרתנא בגלותא כיומא הדין מחלשות ידא אילהין בחוביינא איזדבנא ובסורחננא גלינא ארום חבנא לך. כ) וכדון אלהנא רב למיפרוק פרוקינן כען מן ידיה ושיזבינן מבישית רעינוי ארום כדעיק לן קדמך נצלי ולוותך נעירוק למיתרם אמטילנן אנת בלחודך למיקום לימינא דחשיכן ולמיפרקינן מן דקיימין עלנא. כ"א) ואדבר כדון אתם חולקך אנחנא ארום מן לקדמין מחבבין מאחסנתא דעממיא ובאפרשותך בני נשא אפרשירנא למהוי בערכך ולאפרשותנא מן עממיא למהוי לך לחביבא וקדישתנא לשמך אפרשותא מן כל עממיא. כ"ב) וכדון אלהנא למה יימרון מעיקנא ארום לית להון אלהא למיפרוקהון ויתפתחון פומהון לסלעמותא חולקך ולשבחא ית פסליהון והבליהון למימר בהון איסתיענא למכבש ית עמא הדין. כ"ג) בבעו אלהנא פרוקינון כדון מן ידיהון ויבהתון עממיא מן פסליהון והבליהון וטעוותהון וישוון ידא לפומא במיחזיהון ית פורקנך ה' וחוס כדון על עמך ועל אחסנתך ולא יסתמון פומיא משבחתא דמייחדן ית שמך רמשא וצפרא תדירא. כ"ד) והפוך איבלינן לבדחא וחידוא ונייחי ונשבחך על פורקנא טבחנא די תפרקינן. כ"ה) וכל ישראל ויהודה קבילו כחדא קדם ה' אלהיהון על עיסק עיקתא דאעיק להון בזמן דאעיקינון המן בר המדתא עמלקאה דמזרעית אגג. כ"ו) ולחוד אסתר מלכתא עקת (ערקת) ואיפכת עד ה' לאקדמותיה בצלו ארום דחלת מן קדם בישתא די צמחת מן מחשבתא דהמן בישא. כ"ז) ואשלחת ית לבושי מלכותא וית תקון תושבחתא ולבשת שקא ופרעת ית שער רישה ומלאתון עפר וקטם ועניאת בצומא ואיטמרת בטומרא ונפלת על אנפאה וצליאת ואמרת. כ"ח) בבעו ה' אלהא דישראל מלכא על כל מלכיא וברי כולא דקניניה שמיא וארעא ושליט ברום מרומי שמיא ועל ארעית ארעא ובימיא ובתהומא ובכל תנינהון. כ"ט) בבעו סייע כדון לאמתך דיתבא בלחודא דלית ליה סעיד בר מינך ארום בלחודוי יסבית הלכא ובלחודוי אנא יתבא בבית מלכא הדין בלא אבא ואמא ולחוד כיתמא ענייתא דשאלה מזונא מן ביתא לביתא. ל') הכדין שאלית רחמך וחיסדך מן כוותא לכוותא בבית מלכא אחשורוש הדין למן יומא דאיתדברית הלכא ועד יומא הדין. ל"א) וכדון אלהנא הא נפשי כדעל גב ידיי לאיתקטלא סב יתה מידיי אין שפיר קדמך. ל"ב) ואין לא תצבי למיסבי שיזיב כדין ית עאן רעיתך מן פום אריוותא האילין די פתחו ית פומיהון למיכל יתהון. ל"ג) ארום שמעית מאבהתי ולחוד אישתעי לי ארום את דברת ית אבהתנא מבני עממיא ואפיקתינון ממצרים וקטלת כל בוכרא דמצראי בגינהון. ל"ד) וית עמך דברתא מביניהון וית ידך תקיפתא ואדרעא מרמם אחזיתא למצראי מטול עמך ואעברתינון ביבשתא היך סוסא במדברא והיך בעירא בבקעתא. ל"ה) ויהבת לחמא מן שמיא לכפנהון ולצחותהון אפיקת להון מיא מן שמיר טינרא. ל"ו) ולחוד מזונא דבישרא וצפורי שמיא לשובע אגרתא להון מיא מן טינרא רבא לאשלמא רעותהון וזנתהון ארבעין שנין במדברא בארעא דלא יתבא. ל"ז) ומחיתא קדמיהון מלכין רברבין וגיוותנין ואחסנתינון ית ארעהון ויהבתא להון ארעא משבחתא אחסנתא טבתא בסוגי טובך. ל"ח) וכד חבו אבהתנא לשמך רבא מסרתינון ביד שוביהון והא אינון בגלותא יומא הדין. ל"ט) ולחוד אנא איסתעא לי למימר דמלילתא בידא דמשה עבדך ולחוד ברם הא במהויהון בארע בעלי דבביהון לא ארחקינון במלכותא דבבל ולא אשבקינון במלכותא דמדי ופרס לשיציותהון (תרגום ירושׁ ולא שיצית יתהון) במלכותא דיון לאשנאה קיימי עמהון במלכותא דאדום, ארום אנא ה' אלהיהון ביומי דגוג ומגוג. מ') וכדון לא סני לנא גלותנא דאינון מפלחין יתנא בקשיו אילהין הינון אמרין ארום לא מסרתנא אנת בידיהון אילהין ית פסליהון יודון ולהון יסגדון וישבחון למימר ארום אתון מסרתון ית עמא דיהוראי בידינן. מ"א) בגין כן עקת נפשא לרחקא ית עמא הדין ולמיסני יתהון היך ריחוק בזעא דלבוש איתתא דוותא הכדין סניתינון וברם אסני וארחיק ית כל לבושי תושבחתי וית כל מאני תקוני שבהורי וית כלילא דמלכותה דברישי ולא חדיתי מן יומא דאיתוני הלכא עד הכא אילהין במימרך בלחודך מלכי ואלהי. מ"ב) ואנת אלהא אבות דיתמי קום כדון לימינא דאמתך יתימתא יומא דין די סברית במימרך בטובך וברחמך. מ"ג) והב לי רחמין קדם אחשורוש מלכא ארום דחילא אמתך יתיה היכמה דדחיל גדיא מן קדם

אריה. מ"ד) בבעו אלהא אמאיך יתיה עם בל יעטוהי למיהוי כניע ומיתבביש קדם אמתך בחנא וחסדא ובשיבהורא ובשופרא די תתן לאמהתך אלהי. מ"ה) והב בלבביה למיסני ית בעלי דבביהון דעמך ולמרחם ית עבדך ארום לבהון דמלכיא בידך אלהנא משבחא ודחילא ותקיפא. מ"ו) ושיזביני כדון מדחלתיה ואיסתפיתי ועלית קדמוהי בשום מימרך והב דחלתך עלוהי ומיתברך דתעיל בלבביה למידחל מן קדמך בגלל דאיפוק מן קדמוהי בשלם.

[תרגום עברי]

א') בשנה השנית למלך אחשורוש מרדכי בחלומו ראה והנה רעש גדול ורעם חזק ועצום ותהי בהלה בכל הארץ ופחד ורעש ורעד וגעש על כל יושביה. ב') ויריעו אז שני תנינים גדולים זה לקראת זה למלחמה וירוצו לקולם כל גויי הארץ. ג') והנה ביניהם גוי אחד קטן ויקומו כל הגוים ההם על הגוי הקטן הזה לאבד שמו ולמחות זכרו מעל כל הארץ. ד') ויהי ביום ההוא חשך ואפלה לכל העולם וייצר לגוי הקטן מאד מאד והיו צועקים לה' בבכי ובתחנונים ובמר נפש. ה') והתנינים נלחמים באכזריות ובחמה גדולה ואין מפריש ביניהם. וירא מרדכי שנית והנה מעין מים קטן נובע בין שני התנינים האלה ויפריד ביניהם מן המלחמה אשר היתה ביניהם. ו') והמעיין ההוא הקטן גדל עד מאד ויהי לנהר שוטף כשטף ים גדול ורחב ידים ויהי הולך ושוטף בכל הארץ. ז') וירא והנה השמש זרחה על הארץ, ויהי אור על כל העולם ויתרומם ויתגדל הגוי הקטן ההוא והגבוהים השפלו ויהי שלום ואמת בכל העולם. ח') ויהי מהיום ההוא והלאה וישמור מרדכי בלבו את החלום אשר חלם, ויהי אז כראות מרדכי את החלום ויספרהו לאסתר. ויהי כאשר הצר לו המן ויאמר לאסתר המלכה לאמר בא החלום אשר ספרתי לך בימי נעוריך. י') ועתה קומי ובקשי רחמים מאת אדון הרחמים. י"א) ובואי נא לפני המלך אחשורוש ובקשי לפניו על עמך ועל מולדתך. י"ב) ויתפלל מרדכי היהודי אל ה' אלהיו ויאמר: י"ג) גלוי וידוע לפני כסא כבודך אדון כל העולם כי לא מגובה לבי ולא מרום עיני עשיתי זאת אשר לא השתחויתי לעמלקי המן הרע הזה, הצר הצורר לעם קדשך ותפארתך. י"ד) אמנם מיראתך התגריתי בו ולא השתחויתי לו, כי יראתי מפניך ה' אלהי ואלהי אבותי לתת את כבודך לאחרים, ולא רציתי להשתחוות לזולתך. ט"ו) כי מי אני אשר לא אשתחוה להמן אשר נשאו זימנו וגדלו המלך אחשורוש, והלא על תשועת ישראל אלחוך (הייתי לוחך) נעליו אשר ברגליו ועפר הארץ אשר ידרוך . ט"ז) ועתה אלהינו הצילנו נא מידו ויפול הוא בשחת אשר כרה וילכד ברשת אשר טמן לרגלי חסידיך. י"ז) וידעו כל העמים כי לא שכחת את השבועה אשר נשבעת לאבותינו ולא הפרת אותה, גם ידעו כי לא נתתנו בגלות מקוצר ידך כי לא יכלת להושיענו, כי אם בעונות אבותינו נמכרנו ובחטאינו נגלינו כי חטאנו לך. י"ח) ועתה אלהינו רב להושיע המחיה מתים, ריבה את ריבנו נקום את נקמתנו והושיענו מיד המן, כי צר לנו מאד ואנחנו עליך עינינו ועדיך נברח להיותך למגן בעדנו, ולעמוד בקרבנו ללחום את מלחמותינו ולשפוט על כל הקמים עלינו. י"ט) וזכרנו ה' אלהינו כי חלקך אנחנו מבני אדם ומאז בהנחילך גוים ובהפרידך בני אדם, ונהי בגורלך אנחנו, ותפיל עלינו הגורל אשר השלכת ונהי סגולים, כ') ועתה אלהינו למה יאמרו צרינו כי אין אלהים לישראל ויפתחו פיהם לבלוע את חלקך את עם קודש ולהלל עצביהם והבליהם. כ"א) אנא אלהים הצילנו נא מידו ויבושו מתקותם, וישימו יד על פה בראותם את ישועתך ה', ורחם על עמך ועל נחלתך ואל תסתום פיות מהלליך ערב ובקר תמיד. כ"ב) והפוך יגוננו לששון ואבלנו לשמחה ויום טוב. כ"ג) וכל ישראל צעקו אל ה' על דבר הצר אשר הצר ואשר הציקם המן בן המדתא העמלקי. כ"ד) ותאנח אסתר המלכה ותבקש רחמי ה' כי פחדה מן הרעה אשר צמחה על עמה. כ"ה) ותפשוט את בגדי מלכותה ואת עדיי תפארתה ותלבש שק ואפר ותפזר שערת ראשה ותמלא עפר ואפר ותענה בצום נפשה ותפול על פניה. ותתפלל ותאמר: כ"ו) ה' אלהי ישראל אשר משלת מימי קדם ובורא ועושה כל העולם כלו. כ"ז) עזור נא לאמתך אשר אין לה עוזר אחר בלעדיך ופדה אותי ואת עמי מיד הצר הצורר אותנו, כי בדד אני יושבת הנה ובדד אני בבית המלך בלא אב ואם כיתומה עניה שואלת מבית לבית. כ"ח) כן אני שאלתי רחמיך מחלון לחלון בבית המלך אחשורוש מן היום אשר נלקחתי הנה ועד היום הזה. כ"ט) ועתה אלהים הנה נפשי בכפי קחנה מידי אם י"טב בעיניך. ל') ואם לא תרצה לקחתה הצילה נא צאן מרעיתך מן האריות האלה אשר קמו עליהם לטרפם. ל"א) כי אבי ואמי ספרו לי ומרדכי עבדך אומני למדני, ובתורתך כתוב לאמר אשר הוצאת את אבותינו ממצרים והרגת בכוריהם. ל"ב) ועמך הקדוש הוצאת מתוכם ביד חזקה ובזרוע נטויה ואח"כ העברתם בים סוף כסוס העובר בבקעה. ל"ג) והולכתם במדבר ותתן להם לחם מן השמים ומים מצור החלמיש. ל"ד) וגם בשר לשובע נתת להם. ל"ה) ותך לפניהם מלכים גדולים ואדירים, ואת ארצך הטובה הקדושה והטהורה הנחלת להם. ל"ו) וכאשר חטאו אבותינו לשמך הגדול נתת אותם ואותנו בשבי והנה אנחנו בגולה כיום הזה. ל"ז) ואתה ה' מאז רחמיך גברו על פשעינו ותשפטנו לפי חסד ותיעדנו סליחה כי נזעק אליך בעת צרה. וכה דברת ביד משה עבדך נאמן ביתך: בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה וגו' כי אל רחום וגו'. ועל יד משה הבטחת חסדך הגדול לבלתי הפר בריתך אתנו ולזכור לנו ברית ראשונים להיותך לנו לאלהים, וכן כתוב ואף גם זאת וגו' ועתה ה' אלהינו רב לצרים הצוררים האלה כי יעבידו אותנו בפרך. ל"ח) ועתה לא די להם שמעבידים אותנו בפרך והם אומרים כי לא נתתנו אתה בידם, כי לפסיליהם יודו ולהם ישתחוו לאמר אתם נתתם את היהודים בידינו. ל"ט) על כן אני שפחתך תעבתי ושנאתי אותם שנאה גדולה, כאשר ישנא אדם בגד אשר לאשה נדה כן אני אשנא את בגדי תפארתי ואת כתר מלכותי אשר בראשי, ולא שמחתי מיום אשר הביאוני הנה כי אם בך. מ') ועתה אלהינו אבי היתומים עמוד לימין היתומה הבוטחת בך. מ"א) ותן לי רחמים לפני האיש הזה אחשורוש כי יראתיו כאשר ירא גדי העזים מפני האריה. מ"ב) והשפילהו עם כל יועציו ויהי כנוע וכבוש בחן וביופי אשר תתן לי אתה אלהי עת אבוא אליו לבקש מלפניו על עמי. מ"ג) ותן בלבו לשנוא את אויביך ולאהוב את עבדיך המה בני ישראל עמך הקדוש ונחלתך הטהורה, כי לב המלכים בידך לכל אשר תחפוץ תטנו, אל אדיר ונורא ונשגב. מ"ד) הצילני נא היום הזה מהיראה ומהמגור אשר יראתי ויגורתי, ואבואה לפניו בחסד שמך ואצא מלפניו בשלום.

מנין פסוקי דספרא נ"א (מנין הפסוקים בנוסח הארמי מ"ה ובנוסח העברי מ"ד, ואפשר שפסקו הפסוקים באמצע או שנחסרו מהם בכ"י בטעות).

סליק חלומו של מרדכי ותפלתו, ותפלתה של אסתר